

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " "
četrt " 6 " 50 " "
mesec " 2 " 20 " "

V upravnštvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " "
četrt " 5 " — " "
mesec " 1 " 70 " "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 184.

V Ljubljani, v ponedeljek 13. avgusta 1900.

Letnik XXVIII.

Pro ali contra?

(Dopis.)

I.

Razvnel se je časnikarski boj, boj pro in contra katoliškemu shodu. Dovolite tudi meni nekaj prostora, da obravnavam stvar nekoliko s stvarnega stališča, ker ravno ta stran se pri protivnikih shoda do mala nič ne upošteva.

Kaj je prav za prav katoliški shod? Po besedi pač shod katolikov. Po bistvu bode pa ta shod vseh onih Slovencev, ki priznavajo katoliško vero kot podlago družabnemu redu v družini, občini in državi. Shod bode političen, o tem ni dvoma. Saj tudi drugačen biti ne more. Notranje verske zadeve uravnava cerkvena hierarhija, učeča cerkev; ona je v tej zadevi poklicani faktor. Posvetnjaki pa v družbi z duhovščino morajo skrbeti, da javno življenje ne nasprotuje verskim resnicam. S temi zadnjimi zadevami se bode pečal katoliški shod; pečal se bode pa tudi z drugimi, ki niso v direktni zvezi z vero, pač pa se tičejo občenarodnih slovenskih koristij. Katoliški shod hoče ustvariti aktualni slovenski program na temelju katoliškega verskega svetovnega naziranja. K temu zadnjemu stavku hočemo dati nekoliko razlage.

Kakor je dejanje in nehanje posameznega človeka izraz ali rezultat njegovega duševnega ali če hočete intelektualnega naziranja ter njegove proste volje, dati ali ne dati svojemu duševnemu ali umskemu naziranju vidnega izraza v svojem delovanju, tako je tudi dejanje in nehanje gotove skupine v človeški družbi izraz njenega intelektualnega naziranja. V glavnih načelih jednakomisleči se skupljajo v stranke, da dajo izraza svojim načelom v javnem, političnem življenju. Tu nečemo razpravljati na široko, na kakih načelih temelje vse mnogoštevilne stranke, dotakniti se hočemo le dveh glavnih načel, ki razdvajata človeško družbo.

Dve načeli stojita že od pamtiveka v vednem boju v posameznem človeku, kakor v vsem človeštvu: načelo spoznanja dobrega ter nagnjenje k slabemu in osebni egoizem. »Zwei Seelen wohnen, ach in meiner Brust, die eine will sich von der andren trennen«, pravi Goethe.

Ko je prišel Kristus-Bog na svet in nam podal v svojih naukih najpopolnejša načela za življenje, podal nam je s svojim naukom trdna vodila za spoznavanje dobrega in za mejsebojno družinsko in državno življenje.

Globoki misleci, blagi možje in filozofi so se pojavili v človeštvu pred in po Kristusu, ali njihovi nauki ne dosežajo niti od daleč božanskega nauka Boga človeka — Kristusa. Saj je to tudi naravno, kajti vsi smo le ljudje, Kristus pa je pravi — Bog!

Ona stranka tedaj, ki priznava načela Kristovega nauka za prava, kot božje nauke za človeško življenje na zemlji, ki priznava tudi učečo cerkev katoliško kot naredbo božjo, ki dela na to, da pridejo nauki Kristove vere v privatnem in javnem življenju posameznika in družbe do veljave, tako politično stranko imenujemo s tehniško navadnim izrazom — katoliško stranko. Naj nam pa nihče ne ugovarja, češ, glejte tega ali oregra, ki je ali je bil duhovnik katol. vere, ki se priznava k stranki katoliški, glejte ga, kakšen sebičnež ali malopridnež je! Vse res, vse je mogoče, ali slučaj posameznika ne more izpodbiti načela, ki je po Kristovem nauku in po spoznanju našega razuma za posameznika kakor tudi za vso človeško družbo pravo in dobro.

Drugo glavno načelo, nasprotujoče načelu verskemu, pa je načelo svobodomiselnoliberalno. To se pojavlja ali v verskem indiferentizmu, še več pa v zanikanju vsake pozitivne vere. Na tem principu temelje dandanes takozvane liberalne in socijaldemokratske stranke. — Pravo načelo teh

strank je osebna sebičnost, osebna samoljubnost v vseh svojih posledicah, kakor je na drugi strani načelo onih strank, ki priznavajo za temeljsvojem naziranju Kristusovo vero, glavno načelo osebna požrtvalnost in osebno zatajevanje.

Katoliški shod hoče tedaj skupiti v močno falango vse one Slovence, ki priznavajo katol. versko svetovno naziranje za pravo, za srečo posameznikov in družin in držav potrebno. Skupiti jih hoče, da za to načelo delujejo v zasebnem in javnem življenju. Na načelu kat. verskega svetovnega naziranja pa hoče tudi sestaviti aktualni program za posamezneslovenske stanovce, za trgovce, obrtnike, industrijske delavce in kmete. Razni časi rode razne razmere, razni stanovi imajo razne stanovske potrebe: da se tem potrebam raznih stanov sestavi aktualni program, ki naj združi vse stanovce v skupnem slovenskem okviru in da se omeji stanovski boj s tem, da napravi demarkacijsko črto med pravicami in dolžnostmi posameznih stanov, to je tudi namen tega shoda.

Ako bi katoliški shod bil le manifestacija katol. verskega naziranja in se razšel, ne da se posvetoval in sklepal o pojavih v političnem in znanstvenem življenju, bil bi nepopoln. Vera brez del je mrtva, tako je tudi naše katol. versko naziranje mrtvo, ako mu ne damo konkretne oblike v javnem delovanju. Da je pa naše javno delovanje jednotno, skupno in složno, treba konkretnega splošnega programa.

Katoliški shod v Ljubljani bode pa tudi shod Slovencev.

Ta shod se bode pečal z oběmi slovenskimi zadevami. Določil bode slovensko

stališče, katero zavzemajmo glede naših stališč htevsproti državni oblasti, in bode glasen protest proti krivicam, katere se nam gode v šoli in v uradu. Ustanovil bode načela, na temelju katerih se borimo zoper napade sosedov, in skušal združiti vse Slovence v obrambo narodne individualnosti.

Katoliški shod bode tedaj manifestacija katoliško-verskega prepričanja Slovencev, dalje organizatorični shod za pojedine stanovce v skupnem okviru, in slovenski shod v obrambo narodne individualnosti.

Javni shodi.

Javni ljudski shod v Radečah pri Zidanem mostu je večeraj otvoril gosp. vodja Povše, ki je državni poslanec in častni občan radeški.

V svojem obširnem govoru je popisal sedanje politične razmere z željo, naj Čehi opuste obstrukcijo, ostro obsodil novejša imenovanja v pravosodju, katera so žaljiva za Slovence, in potem govoril o raznih gospodarskih prenosovah, ki so koristne za ljudstva. Posebno je priporočil Radečanom, da naj kmalu začno z mlekarско zadrugo. Iz tega zanimivega govora objavimo znamenitejšje podatke pozneje.

Dr. Evgen Lampe je pojasnjeval domače razmere. Tri reči so sedaj pri nas čez vse potrebne: 1. Varovati versko prepričanje pred vse okužujočim liberalstvom. Pri nas se vedno bolj od ljudstva odceplja del ljudij, ki ne hodijo v cerkev, ki bero le veri sovražne liste, ki prevzetno zaničujejo versko prepričanje krščanskega ljudstva in svoje brezboštvo vedno bolj razširjajo. Radi se imenujejo »inteligenca« in hočejo veljati za izobražence, a kdor jih hoče prav soditi, naj jih sodi po njihovem glasilu, po »Slov. Narodu«: Noben socijalni demokrat si ne drži bolj zlobnega glasila, kakor ta slovenskokennska liberalna »inteligenca«. 2. Treba je

LISTEK.

Vivki.

(Poljski spisala Marija Radziwieczowna.)
(Konec.)

Svitati se je začelo in vivki so pričeli kričati, ko je prenehala dihati. Starec ji pokrije obraz s platnom in sedi dalj časa nepremično ob mrtvi hčeri. Morda je premišljeval, kako bi tudi Kristino brez kake pomoči sam pokopal, toda ravno tisti hip prideta dva fanta iz vasi mimo in ugledata luč v sobi.

Tri dni je bilo glasno v logarjevi hišici. Tesali so krsto, pili žganje, govorili o umrlem dekletu.

Tretji dan pa so vzeli trije možje na rame krsto in jo nesli za starcem, ki jih je vodil po bolj suhih potih čez močvirje na pokopališče. Sami so hodili.

Vso pot so molčali. Le voda jim je pljuskala pod nogami, in vivki so žalostno kričali nad njimi —

Ko se vrača logar po isti poti domov, mu priteče naproti njegov pes in ga veselo pozdravi. Logar ga objame in reče:

»Sedaj pa ne pride nihče več k nam. Sama bodeva odslej tu gospodarila.«

Zdaj je v resnici popolnoma osamel. Govoril je z ljudmi le, kadar je bil prisiljen. Kadar se je plazil molčoč, brez šuma, s tiho tekajočim psom po gozdu, je bil res kakor

kaka prikazen. Ljudje so se jima plašno izogibali.

Zvečer je posedal na klopi. Če je bilo lepo vreme, je videl prav koncu nebesnega obzorja bel prostor s črnimi črtami.

Pokopališče je bilo in križi na njem. Nekoč začuje logar v bližini strel. Ko pride na mesto, — vije se njegov pes v krvi. Gospodar ga je ustrelil, ne da bi vprašal, čegav je, ko ga je zapazil v škodi.

Logar priskoči, vzame pojemajočega psa v naročje, in vrže mrtvega v vodo.

Niti besedice ne izpregovori, toda ustnice njegove so bile blede.

Ptice, splasene vsled strela, se zbirajo v trume in kriče, najglasnejši pa so vivki.

Starec misli, da se vesele smrti njegovega tovariša, da njega sedaj zasmehujejo.

Toda brez moči je, in le s krvavimi očmi gleda gori k pticam ter stiska pesti.

Ko gospodar zve, da je bil njegov pes, mu hoče podariti mladega psička. Logar pa ga uljudno odkloni.

Odslej je živel sam. Koča je bila ves dan zaklenjena in le zvečer se je pokazal dim nad okajeno kočjo. Nihče ni motil skrivnostne tišine. Ptice in živali so se polastile hiše in dvorišča.

Vsaka špranja je bila polna gnjezdov, ježi so stanovali v sobi, sive neškodljive kače so preiskovale razne piskre in spale v gorkem pepelu, žolne pa so zobale kruh na mizi.

Starec jih ni podil iz hiše, a veselja tudi ni imel nad njimi. Odstopil jim je takorekoč hišo, sam pa se je preselil na klop pred kočjo.

Tam je večerjal, tam šival strgano obleko, tam urezaval v orehovo desko skrivnostna znamenja, s katerih je potem oskrbniku prebral poročilo o gozdnem gospodarstvu.

Tako je minula zima za zimo, poletje za poletjem. Ni vedel, koliko jih je preteklo, kajti ni jih zaznamoval z zarezami v orehovo desko, a toliko je čutil, da jih je že precej.

Noge so postale trde v kolenih in po zimi so mu otekale.

Vzlic temu je opravljal svojo službo natančno kakor ura. Le o praznikih se je odpočil, po zimi na peči, poleti pa na klopi pred hišo. Vedno je nekaj premišljeval.

Ko je neki praznik pomladi ležal na klopi, začuje od gozda sem lahne korake.

Počasi se obrne in ugleda osupnjen slabotnega a čednega mladeniča.

»Pozdravljeni oče! Ste zdravi?«

»Živim. In kdo si ti? Česa želiš? Danes je praznik; z lesom ne bo danes nič.«

»Torej me niste spoznali? Jaz sem vendar Pavel. Naravnost iz službe prihajam. No, spotoma sem se tu oglasil, da vas pozdravim. Ali je Kristina zdrava?«

Starec se jame nekam čudno smejati.

»Aha! Ali si prišel, da jo vidiš? No, — dobro je vendar, če se tako spominjaš, toda

tu v močvirju ti je ni treba več iskati, temveč v pesku — tam!«

Med tem se vzravna in pokaže proti belemu prostoru s črnimi črtami, tam za močvirjem.

»Umrla je!« zašepeče Pavel bolešno.

Starec prikima. Tolika nepričakovana žalost, prva, katero je opazil v življenju pri kakem človeku, je vplivala nanj kot najmočnejše žganje — razvezala mu je jezik.

»Tako je, da. Umrla je. Tretja pomlad je pretekla. Ravno tako kakor zdaj-le so kričali vivki nad njeno krsto. Le nekaj več vode je bilo, kajti po zimi je zelo snežilo. Včasih je bil sneg do pasu. Sedaj ima pa tam vedno suho. Da, suho ima.«

»Torej nimate sedaj nikogar? Ste sami?«

»Koga naj pa imam? Otrok ni bilo več. Dvoje! Tudi jednega psa sem imel, a tudi ta je segnil v vodi, ustreljen. Gnjezda je razdiral, hudobnež...«

»Tedaj se imate res žalostno?«

»Zakaj? Saj sem imel dovolj časa, da sem se privadil.«

Zrl je v zeleno močvirje in molčal.

Mladenič sede na tla, povesi glavo in mrmra:

»In jaz sem se veselil. Vaša prisrčna hčerka mi je bila vedno v mislih. Ne smeli bi je dati od sebe, tako sem vas mislil prositi, in mene bi vzeli k sebi. Vas sin bi hotel biti. O, težko mi je sedaj, zelo težko!«

varovati slovensko narodnost. Liberalci, ki so do zadnjega časa hoteli veljati za absolutne narodnjake, so vrgli to načelo pod klop, ko so se očitno zvezali z najhujšimi sovražniki slovenskega naroda, z liberalnimi Nemci, ki zidajo velenemštvu most preko naših dežel do Adrije. Odpadniki od vere svojih očetov so tudi grobokopi svoje narodnosti. 3. Bolj nego kdaj prej je sedaj potrebna skrb za gmotno blagostanje ljudstva.

Poljedelstvo hira, kmetje prihajajo na boben, ljudstvo se izseljuje. Liberalstvo po naših mestih in trgih ne pozna drugega narodno-gospodarskega dela, nego: šumne veselice s plesom. Liberalizem, katerega načelo je, da v kalnem ribari, je celo nasprotnik vsake koristne organizacije, ki bi naredila red v gospodarstvu. Zato sedaj hujskajo trgovce na zadrage, a trgovci bodo skoro sami izprevideli, da jim liberalci s tem več škodujejo, nego koristijo. Saj se tem ne gre za nič drugega, nego da se politična stranka obrani na krmilu. Katoliški shod v Ljubljani pa bo združil vse dobromislede Slovence k pozitivnemu koristnemu delu v povzdigo vere in narodnosti in pravega domoljubja ter bo v gospodarsko organizacijo skušal uvesti edinost in soglasje. — S slavaklci na cesarja in papeža se je zaključil shod, volilci radeški pa so svojemu posl. Povšet u izrekli popolno zaupanje.

Na Blokah se je včeraj v g. Modica prostorih zbralo lepo število mož. Vsaka bloška vas je poslala svoje zastopnike. Bilo e na shodu tudi več Potočanov; tudi iz Cirknice in Roba jih je nekaj prihitelo. Shodu je predsedoval dr. Schweitzer, ti je govoril o pomenu katoliškega shoda a stanovsko organizacijo. Dr. Krek je razvijal pomen združništva in njegovo zvezo katoliškimi načeli. Par liberalnih petelinčov se je širokoperilo nekaj časa v ozadju. To pa je bilo treba govoriti, se na ponovljeni poziv dr. Schweitzerja ni nobeden glasil. Shod bo imel gotovo lepih uspehov.

V Črnem vrhu nad Idrijo je včeraj oročal drž. posl. dr. Žitnik o državnem boru, pojašnjeval razne gospodarske in socialno-politične zakonske načrte, ki so jih redložili v zadnjem času vlada in razne stranke, ter potrebo in koristi gospodarske rganizacije. Shodu je predsedoval veleč. g. l. Arko, dekan v Idriji, ki je ob sklepu ovoril o pomenu in namenu katoliškega shoda v Ljubljani. Shod, katerega se je deležilo mnogo ljudstva, se je vršil v lepem du.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. avgusta.

Poslanec Pacak o sedanji desnici.

od naslovom »klic po stari desnici« priobaje poslanec dr. Pacak v svojem glasilu aljše pojasnilo o eventualni obnovitvi prejje desnice. »V zadnjem času, pravi poslanec, se mnogo preveč govori in piše o obnovitvi desnice. Ne rečem sicer, da se je to prašanje preživelo ali postalo celo nevarno. Okazati hočem le, da ni prav, ako se s sške strani vedno precenjuje važnost staga železnega obroča. Desnica, kakoršna je la, ni več mogoča, in ravno Čehi naj bi o skoro jenjali klicati po njeni obnovitvi, ujtj provzročila jim je več presenečenj nego pristij. Mi smo gotovo vneti za večino in hočemo imeti in tudi tedaj, ako bi bila stavljenja iz istih strank kakor dosedanja, da imeti mora določen program, kateremu ne sme izogniti nobena stranka in po kakem mora biti uravnan vsak nje važnejši istop. Stara desnica se je razbila samo vsled ga, ker je bila brez programa. To so pokazala razna glasovanja. Čehi so bili konečno risiljeni, pričeti politiko na lastno roko-ova desnica z odločnim programom je rej nujno potrebna, toda sedanji položaj ni goden za tako delo. Voditelji katoliške udske stranke so nas sicer že vabili ter am stavili pogoje, pod katerimi naj bi vstoli v staro zvezo. Toda misliti morajo, da ni bolj potrebujejo nas, nego mi njih, in orajo torej biti pripravljeni na pogoje tudi l naše strani. Mi zahtevamo določnega jed-otnega programa. Predno bomo pa mero-ajne kroge mogli prepričati o umestnosti zahteve, bo preteklo še mnogo časa in je rej še daleč nova parlamentarna desnica.

Državni proračun za leto 1901

je po poročilu dunajskih listov v glavnih točkah večinoma že dovršen. Poveševanja finančnega ministra z dotičnimi resortnimi ministri se vrše v najkrajšem času in sredi septembra bo proračun dozorel za parlament. Kedaj in ali ga ta sploh reši, tega pa ne niti poslanec K. H. Wolf ne ve.

Pruski princ Henrik pri papežu.

Minulo sredo je vsprejel papež v slovesni avdijenci in s kraljevsko častjo pruskega princa Henrika. Pogovor je trajal 25 minut. Nemški princ je izročil papežu pismo cesarja Viljema v zadevi Kine. Tekoni razgovora je Leon XIII. izrazil svojo globoko žalost nad umorom kralja Umberto. Kardinal Rampolla je potem vrnil princu obisk v njegovem stanovanju v Kvirinalu.

Komarov o Aleksandrovi poroki.

V obilni meri je Evropo vznemiril epilog: znanega ruskega pisatelja v njegovem »Swjetu«. Mož takole čestita novorođenecema: Živel slovenski kralj Aleksander s svojo kraljico, ki ni prišla iz tujine, marveč iz domovine, živela zmagujoča ljubezen. Naj bi živela Srbija v Slovanstvu in objemih Rusije; naj bi vse poginike, kar je sovražno slovenski časti, slova nekemu bratstvu in slovenski jedinosti.

Vrhovni poveljnik general Walderssee

ugaja kot tak vsem interesovanim velesilam, ker mu nihče ne more odrekati potrebnih zmogljivosti za vodstvo mejnarodnih čet v Kini. Rusija in Anglija sta bili pričetkom boja za vrhovno poveljstvo sicer uverjeni, da bode jedn a obeh deležna te visoke časti, toda ko pa je na povabilo cesarja Viljema Francija odklonila zase to čast in se izjavila za grofa Walderssee, so se uklonila temu nasvetu vse velesile. V Franciji si je vlada s tem svojim korakom sicer nakopala veliko jezo pre bivalstva, ker ni hotela prirediti nasvetu zunanjega ministra, naj Francija imenuje vrhovnega poveljnika, toda ta jeza bo kmalu polegla in vse bo zadovoljno z nemškim generalom. Sicer se pa ruski vplivni listi tolažijo s tem, da bo novi vrhovni poveljnik došel še le tedaj v Kino, ko bodo vse odločilne operacije že dovršene in Pekin že osvojen. Grof Walderssee namreč po najnovejših virih še ni odpoštoval, mejnarodne čete so pa sedaj že bržkone prehodile pol pota, ako le niso zadele ob večje neprizakovane ovire. Akcija evropskih velesil bo torej dognana prej, predno dospje na kitajska tla novi vrhovni poveljnik. S tem bo razan Nemeem še najbolj ustrezno vsem interesovanim krogom.

Cerkveni letopis.

Št. Janž, 10. avg. (35nica mašništva).

Znamenito je to leto za naš kraj. Meseca maja smo slovesno vpeljali Marijino družbo mladeniško in dekliško, 18. t. m. se začno duhovne vaje za ljudstvo, in 8. t. m. so obhajali tu nekateri duhovniki 35nico svojega mašništva. In o tej slavnosti naj nekoliko izpregovorim. Z veseljem smo pozdravili oznanilo domačega č. g. župaika, da hočejo ravno tu, v tako oddaljenem kraju, nekateri njegovi sošolci praznovati 35nico. Torej 7. t. m. smo postavili ob lepem vremenu na več krajih z venc in zelenjem olepšane slavoloke s pomenljivimi napismi, zlasti pred cerkvijo in župniščem. Popoldne istega dne so se začeli shajati duhovniki sošolci mej pokanjem topičev. Jeden je prihitel celo iz daljnje Istre. Ganljivo je videti sivolase duhovnike sošolce, ko se shajajo k tako redki slovesnosti, roke podajó, in se jim solza utrne v očesu ob takem sestanku. V tem vsprejemu brez globokih poklonov in dolgo-veznih pozdravov bero drug drugemu že v očeh žalost in veselje, ki so je okusili v duhovskem življenju. Tudi svetni sošolci so bili vsi prijazno vabljeni; pismeno so pozdravili slavljence, a osebno ni došel noben. Navzoči so bili naslednji čč. gg.: Janez Ažman, župnik v Gorjah, Dam. Pavlič, župnik v Kostanjevici, Simon Pristov, beneficijat v Št. Vidu pri Stičini, M. Jereb, župnik v Št. Janžu, A. Notar, ekspozit v Istri.

Drugi dan je imel č. g. župnik gorjanski jutraj ob 6. slovesno cerkveno opravilo. V prelepem cerkvenem govoru lje omenil zbranim tovarišem in ljudstvu, ki je v velikem številu se udeležilo cerkvene slovesnosti, da so se zato sešli, da Boga zahvalijo za prejete dobrote in si še za nadaljnje de-

lovanje izprosijo potrebnih milostij. In potem je poljudno razpravljaj rek sv. Pavla: »Pomilosti božji sem, kar sem.« Poudarjal je imenitnost in odgovornost duhovskega stanu. Zato pa imej to, ljudstvo, usmiljenje z duhovnikom, če zaide, moli zanj, in ne opravljaj tistega peklenškega opravila, ki je danes tako v navadi: ne pošiljaj vsake slabosti duhovnikove v slabe časnike. Duhovniki sami bodimo pa ponižni in potrpežljivi. Izmej 24 jih je že umrlo 12, in najboljših enemu se je zmešalo, da še ne ve, ali je bil kdaj duhovnik, eden je ves pohabljen in samo pet nas je tukaj zbranih — morda zadnjič, kajti gube kaže že lice in glava nosi sive lase. Pa to nič ne de, združeni ostanemo po molitvi in Bog daj, da se združimo vsi enkrat v nebesih. — Po slovesni sv. maši je bil »Te Deum«, ob 9. uri pete bilje, na to črna sv. maša za umrle sobrate in »Requiem«. Opravilo je vodil vel. č. g. D. Pavlič.

Čez nekaj ur so začeli odhajati prvi gostje in proti večeru smo stisnili zadnjim prijateljsko roke, topiči se zagromeli v slovo in slavnost je bila končana. Vel. č. g. župnik J. Ažman je sestavil za to slovesnost lep kronogram, ki se je razposlal s podpisami navzočih sošolcev raznim znancom. Častitim gospodom, ki ste pri nas obhajali 35nico mašništva, kličemo: Bog Vam daj dočakati 50nico, če ne v Gorjah, pa gori v nebesih! A. Š.

Dopisi.

Šmartno pod Šmarno goro, 10. avgusta.

Opozorjen na članek »Laž ima kratke noge« v »Slov. Narodu« st. 177 sem sprevidel, da se je spravila zopet v javnost »afera Rojina«, kjer se podpisaneu očita, da je on s svojo denunciacijo provzročil njegovo premeščenje iz Šmartna pod Šmarno goro. Ker so o tem pisali že razni slovenski listi, štejem si v dolžnost, da stvar pojasnim.

Za zidanje nove šole v Šmartnu pod Šmarno goro prodal je podpisani 400 kvadr. sežnje nadarbinskega sveta. Ko se je spomladi leta 1898 imelo pričeti zidanje, odmeril je učitelj Rojina sam dotični svet, ki je bil že poprej odmerjen po izvedencu, ne da bi bil povabil k temu podpisanega, in pokazalo se je, da mejni količi niso bili nastavljeni tamkaj, kjer so stali prvotno. To zadevo bi bil podpisani rad poravnal doma. A ker učitelj Rojina z njim še govoriti ni hotel, ker so bili v krajnem šolskem svetu največji protivniki podpisanega, ter ga prvomestnik ni pozval niti k sejam, niti v stavbeni odbor, kamor podpisani postavno pripada, tega doma poravnati ni mogel.

Ako bi se bilo šlo podpisanemu samo za krivico, storjeno njegovi osebi, tega ne bi spravljaj v javnost, a ker se je šlo za pravice njegovih naslednikov, naznanil je vso zadevo okrajnemu šolskemu svetu, na kar je dobil Rojina v »Slov. Narodu« navedeni odlok od dne 23. marcija 1898. To je podpisani moral storiti, naj imenuje »Slov. Narod« to denunciacijo ali kakorkoli. Svoje pravice sem v tem slučaju moral braniti, ker se ni šlo samo za mojo osebo, nego za pravice naslednikov. Rojini pa se vsled tega niskrivil niti jeden las, ostal je še več nego jedno leto dan učitelj v Šmartnu. C. kr. okrajni šolski svet poslal je Rojinov odgovor podpisanemu na znanje in stem je bila stvar dokončana.

Da je bil Rojina iz Šmartna premeščen, provzročila jetožba posestnika Kreča iz Rašice na c. kr. deželni šolski svet meseca maja ali junija 1899. To zadevo je preiskoval okrajni šolski nadzornik profesor Vil. Zupančič, kakor je to povedal podpisanemu sam. Podpisani pa o celej tej stvari niti ni pisal, niti ni bil uradno zaslišan kot krajni šolski nadzornik, niti ni govoril s preiskovalnim nadzornikom o vsebini tožbe privatno.

Ko je »Slov. Narod« začel pisati o tej stvari v znanem smislu, razpisal je podpisani 100 gld. nagrade onemu, ki dokaže, da je on storil eno črko ali en korak, da se učitelj Rojina premesti iz Šmartna. Iz tega sledi, da

1. »Slov. Narod« zamolči pravi povod Rojinove tožbe, ker o Krečevi tožbi ne omenja niti besedice,

2. da spravlja na dan že davnej obravnavane stvari, katere nihče ne taji, katere Rojini prav nič škodovale niso, ter tudi njegove prestave ne provzročile, ter njim pripisuje nasledke, katerih niso imele, namreč premeščenje Rojine. Kako se mora tako pisarsenje imenovati, o tem naj sodi vsakdo sam. Mih. Trček, župnik.

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Naprošeni smo, da objavimo naslednje poročilo:

Za odmero hišne najemnine za leto 1901 in 1902 naj vložijo hišni posestniki ljubljanski popise hiš in napovedi o najemninah dohodkih najkasneje do konca avgusta 1900 pri c. kr. davčni administraciji v Ljubljani in sicer se morajo navesti denarni zneski izključno le v kronski veljavi.

V napovedi o najemnini se morajo navesti najemniški dohodki leta 1898 in 1899 in sicer zneski, kateri so bili pogojeni od 1. nov. 1898 do 31. oktobra 1900; zraven naj se navedo tudi vse eventualne postranske dajatve, kakor n. pr. doneski k davkom, k dokladam, prispevki za poprave. Najemniški zneski se morajo navesti za vsa prazna, neoddana stanovanja. Za taka stanovanja se razmerno davek odpiše, ako se tekom 14 dnij, odkar se je stanovanje izpraznilo, to c. kr. davčni administraciji naznani. V ravno tistem obroku se mora pa zopet naznaniti, ako se je stanovanje oddalo.

Za davčno leto 1901 in 1902 se torej vzame kot podlaga hišni najemniški znesek od let 1898 in 1. nov. do 31. okt. 1899 in 1. nov. 1899 do 31. okt. 1900, in polovica teh obeh zneskov je predpisana kot hišni najemniški davek za leto 1901 in 1902, po katerem se potem zračunijo tudi občinske in deželne doklade.

Če se v letih 1901 in 1902 najemina kakorkoli spremeni, nima to nobenega vpliva na predpisani hišni najemniški davek v tej davčni dobi, ozira se na to najemninsko spremembo še le v naslednji davčni dobi l. 1903 in 1904.

Priporočljivo je, da se te napovedi o najemniškem dohodku skupaj vložijo, da se olajša delo hišnemu posestniku in davčni oblasti. V ta namen naj se navede čisti znesek, katerega dobi hišni posestnik od stranke za stanovanje, potem naj se pa posebej v »pompi« omeni, koliko se ne obdači. N. pr. stranka plača najemnine 400 gld. torej 5% (20 gld.) vodovodne in 4% (16 gld.) najemninske priklade. Vrh tega plača za razsvetljavo 10 gld., za snaženje stopnic 10 gld. i t. d.

Davčna oblast naj pa presodi, se li obdačijo ali ne. Na ta način se prihrani veliko časa in truda, davčna oblast pa dobi jasno sliko o vseh dohodkih.

Sledeče navodilo naj služi za pravilo:

I. Brez pogojno prosti hišnega najemninskega davka so prihodki (vendar se morajo navesti):

1. Najemninska in vodna priklada, ako se oddajo mestnemu magistratu.
2. Doneski za razsvetljavo stopnic in veže, ako ne presegajo resničnega potroška.
3. Doneski hišnim posestnikom za kurjavo kakor n. pr. centralne kurjave.
4. Odškodnine za potrežbo in pranje.
5. Odškodnine za osebno in tovrno prevažanje.

II. Pogojno oproščeni hišnega najemninskega davka so prihodki

1. Odškodnine za uporabo hišne oprave in sicer:

a) se odškodnine obdavčijo, če se plačujejo za tako opravilo, ki stalno pripada k hiši (§ 294 obč. drž. zak.) n. pr. kopalniščne naprave i t. d.

b) se te odškodnine ne obdačijo, ako se plačujejo za drugo opravilo, pohištvo, dalje za stroje pri obrtni opravi, za pregrijala na hodnikih in stopnicah, za perilo, potrežbo (n. pr. pri poletnih stanovanjih).

2. Plačilo za snaženje (za čiščenje stopnic in hodnikov)

a) so prosta davkov, če se pla-

uje jo direktno hišniku in če ne presegajo običajnih zneskov.

b) se obdačijo, če se plačujejo naravnost hišnemu posestniku.

III. Brez pogojno se obdačijo:

1. Odškodnine za uporabo vodnjaka na hišnem dvorišču.

2. Prispevki za popravo poslopja in prenovitve.

3. Prispevki za čiščenje dimnikov.

4. Prispevki za odstranjenje smetij in za snaženje stranišč.

5. Prispevki za uporabo električnih, plimarnih in vodovodnih naprav.

Iz povedanega je razvidno, da se napovedi o hišnih najemniških dohodkih izgotove najbolje na ta način, da se navede čisti znesek, katerega oddajajo stranke hišnemu posestniku za stanovanje, prispevki se pa še posebej v »opombi« razdele posamezno po vrsti.

Naloga davčne oblasti je pa, da odloči, ali naj se ti posebni navedeni prispevki in pristojbine obdačijo ali ne. Na ta način se doseže jednotno in jasno postopanje v obojestransko korist.

Pojasnila dobé člani v društveni pisarni Dvorni trg št. 1. vsak dan izvzema nedelje in praznike od 5¹/₂ do 7. ure zvečer.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. avgusta.

Osebnosti. Presvetli škof tržaški Andrej Šterk se je vrnil iz kopaljšča na Slatini in na povratku obiskal celovškega knezoškofa. — Ferd. pl. Kleinmayer in A. Čadež sta imenovana zemljemercema pri zem. katastru na Kranjskem.

Bolečine »Slov. Naroda« po Slomšekovi slavnosti naraščajo. Že ves teden piše o tem, kako je bilo klerikalstvo na Slomšekovi slavnosti potisnjeno v stran, dočim je res, da bi nastal na slavnosti vihar, ako bi dr. Tavčar hotel ondi ponavljati »Narodove« psovke na duhovščino, na krščansko misel in agitirati za »svobodno misel«. A »Narod« boli tudi, da Tavčarjev govor na Slomšekovi slavnosti cenijo vsi listi tako, kakor zasluži govor moža, ki prvi dan po slavnosti že napada po »Narodu« Slomška, da je imel mnoge krive nazore. »Narod« je po slavnosti sam pisal, da je neki mož v delavski obleki dr. Tavčarju ugovarjal, da so »Sokoli« planili kvišku, ter da so štajarski rodoljubi »kričača« odstranili. Ker sedaj te mejklice priobčujejo razni listi, jih hoče »Narod« utajiti, češ, da smo se mi lagali in da se je takrat samo »neki kmetski možiček z drugim kregal«. »Narod« pravi, da ima »dvajset prič na razpolago, ki so pripravljene priseči, da tistih besedij ni nihče zaklical.« »Narodu« povemo, da imamo tudi mi na razpolago na tisoče prič, ki se za Tavčarjev govor brigale niso, a mejklici so padli res in sicer je prvi klic »Švegel« izustil neki odlični mož, druge pa neki član »Slov. kršč. soc. zveze.« Dr. Kušar je s svojimi klici prevzel ulogo miritelja, ter je celo dr. Medved radi teh klicev govoril s kršč. socialci. Poročalo se nam je pa še o drugih klicih, ki so padli od strani dr. Tavčarja proti lepemu govoru poslanca Spinčiča, a teh klicev nismo priobčili, ker jih naš poročevalec ni slišal. »Naroda« ne bodemo tožili, vsaj ve — zakaj ne. Dr. Tavčarja pa njegovo zavijanje ne umije pred svetom, ker si je na učiteljskem shodu v Mariboru sam potegnil krinko z obraza s trditvijo, da se s stališčem poslanca Spinčiča, ki je na Ponikvi klical »Ljubimo se in delajmo«, ne more strinjati, in da je želja po slogi mej učiteljstvom in duhovniki le fraza, ter je radi tega isterski učitelj Dubrovič, ki je na shodu v Mariboru povdarjal potrebo skupnega delovanja, točil po njegovem mnenju le »sladko vodo«. S tem smo z dr. Tavčarjem in njegovim nastopom na Ponikvi obracunali, na psovke, katere »Narod« posvečuje kršč. socialcem, pa ne odgovarjamo, ker vemo, da požrtvovalni delavci gredo vedno na svoje stroške na narodne slavnosti in ker se zato »Narodovi« napadi obsojajo sami ob sebi. Kako »Sokoli« potujejo na svoje stroške, pa ve svet zanimivo dogodbico o izletu v Idrijo.

Vlada in »Slov. Narod«. Z ozirom na notico pod tem naslovom v predzadnji številki smo od c. kr. drž. pravdnštva pre-

jeli naslednji uradni popravek: Ni res, da je drž. pravdnik na podlagi dopisov v »Narodu« preganjal šentviškega župana Belca, res pa je, da so se ukrenile dotične poizvedbe valed po županu samem podpisane uradne ovadbe šentviškega županstva z dne 25. aprila 1899 št. 272. Trenz, drž. pravdnik.

Novo katoliško politično društvo se ustanovi dne 15. t. m. v Stari Loki. Na shodu bo de govoril dežel. poslanec Kalan.

Na Ježici bo imel 15. t. m. novo sv. mašo čast. gosp. Franc Adlasnik iz lavantinske škofije; 19. t. m. pa benediktinec iz Št. Pavla č. g. Avguštin Žibert, sin gosp. učitelja na Ježici.

Posvečevanje nove cerkve v Mariboru se je izvršilo, kakor so nam za sobotni list prepoznano brzojavili, v kljub deževju zelo sijajno. Včeraj so v slovesnem sprevodu prinesli čudodelno podobo Matere Božje v novo svetišče.

Podpore. Kranjski deželni odbor je občinama Vel. Pece in Zagorica v zatiškem okraju vsled letošnje toče dovolil po 300 kron podpore, po toči poškodovanim v občini Trnovo na Notranjskem pa 3000 kron.

Shod abiturijentov novomeških na Dolenjskem iz leta 1890 bode 22. avg. t. l. Prihod v Novo Mesto 21. avg. zvečer. Drugi dan 22. avg. ob 8. sv. maša za rajne tovariše, ob 1. uri banket, popoldne eventuelno izlet v Toplice. Shod je strogo prijateljskega značaja. Sklicatelji shoda: Dr. Janković, zdravnik v Konjicah; Ernst Trstenjak, kaplan pri sv. Ani v Slov. Gor.

Tržaški škof je zopet pal v veliko nemilost pri iredentovcih. Svojega stanovanja v dneh »žalovanja« ni zabil v črnino. Laški listi se sedaj pene jeze in pravijo, da bi moral škof posnemati avstrijske — c. kr. urade.

Biskup Strossmayer je odšel s Slatine, kamor hodi že 36 let. Letos je biskup Strossmayer bival na Slatini 30 dni. Pred odhodom so se mu poklonili odlični Hrvati, mej katerimi je bil tudi tržaški škof Šterk. Govoril je Tade Smičiklas. Tudi Slovenci so se srčno poslovili od plemenitega biskupa. Na cesti poleg hiše Frana Ogrizela pri sv. Križu počakalo je biskupa lep broj slovenskih duhovnikov, na čelu jim nadžupnik Fran Korošec ter ugledni Slovenci s svojimi soprogami in mladino. Biskupa Strossmayerja je tu ginljivo pozdravil mladi Andrej Drusko vič ter mu zaklical, da ga baš Slovenci prosijo, naj ne naredi veselja slatinskim nemškutarjem, ampak naj vpridnoje še pride mej Slovence, kakor oče mej ljubljeno deco svoje. Govornik je podal biskupu lep šopek in dejal, da mu slovenska srca kličejo: »Srečno potuj in zopet se nam vrati!« Nato so navzočni Slovenci biskupu Strossmayerju častitali za petdesetletnico školovanja, ki bode dne 8. septembra in ne 2. septembra, kakor se je prvotno poročalo. Biskup se je srčno zahvaljeval in je obljubil, da ob letu morda zopet pride v Slatino.

Kranjska gimnazija bode prihodnje šolsko leto zopet tako izborna obiskana, da je moralo prositi ravnateljstvo, naj občina preskrbi v bližini gimnazije za prihodnje šolsko leto pripravno sobo, ker radi mnogih vsoprednic ni več prostora v novem gimnazijskem poslopu.

Za novo klavnico v Kranju so že došli načrti. Stroški za to napravo bodo znašali 40.000 kron.

Šuklje na zatožni klopi. Nemški štajarski listi so posadili poslanca Šukljeja na zatožno klop, ker je v Rušah pri Mariboru slovenski zahteval železniški vozni listek. Ker je železniški uradnik zahteval, naj g. Šuklje govori nemški, je bil uradnik premeščen. Nemški listi pravijo, da bi bil gosp. Šuklje lahko toliko prijazen, da bi uradniku namestu v »novoslovensčini« povedal svojo zahtevo na razumljivejši način n. pr. s temi besedami: »Prosem za farkarto na Wien za ti erschte Classe«. Ta pouk g. Šukljeju je jako zanimiv, ker so nemški listi prvič povedali, katerega jezika naj se poslužujejo Slovenci, da bo — Nemcem prav.

Sloga mej kočevskimi Nemci. Iz Kočevja prihaja poročilo, da so nekateri nemški kočevski domačini skupno s Karniolci in nemškimi učitelji ustanovili pri »Lesevereinu« knjižnico, ki bode pristopna vsem Kočevcem. Tako hočejo ohranjati in buditi mej ljudstvom nemško zavest. V odbor,

ki bode to izvrševal, je izvoljen prvim predsednikom jurist Wolsegger, drugim Mausser, knjižničarja pa sta učitelja Petsche in Meiningner.

Tenorist Bučar je v soboto zvečer, kot smo že omenili, nastopil v dunajski dvorni operi, in sicer z velikim vspehom. »N. Fr. Presse« poroča o njegovem nastopu: »Posebno zanimanje je vzbudil nastop novangaževanega tenorista, g. Bučarja, čegar lep glas se je prav prijetno vsopredil v celoto svežih glasov ostalih predstavjalcev«.

„Edinost“ o skupščini učiteljske zveze pravi: »Ob 1. in pol uri je bil banket s celo vrsto govorov . . . tu je pa najboljše, da napravimo piko, ker bi sicer morali pisati žalostno poglavje«.

Naši iredentovci pri pogrebu Umbertovem. Sedaj se je zaznalo, kdo so bili tisti ljudje, ki so pri pogrebu laškega kralja, stopajoč mimo avstrijskega poslanštva, obrnili drog svoje zastave kvišku. To je bilo neko društvo Tridentincev, Tržčanov, Istranov in Goričanov. Trdo to pribijemo.

Ljubljanske novice. Obolela je precej hudo gospa Marija Hlavka. Upamo, da Bog vrli domači umetnici skoro zopet podeli zdravje. — Velika nesreča bi se bila skoraj prigodila včeraj zvečer pred kazinsko kavarno. Iz Šelenburgovih ulic je pripeljal neki voznik v diru voz, na katerem je bil gospod Oroslav Dolenc s svojo robinjo, v istem hipu pa je prikolesaril izza vogala neki kolesar naravnost v konje. K sreči je bicikelj s kolesarjem odletel na stran in se kolesarju ni družega zgodilo, nego da se je prestrašil. — Vežbatelj ognjegasnega društva, Daks, zapusti v kratkem Ljubljano. Na njegovo mesto dobi ognjegasno društvo domačina. — Banka »Slavija« čaka že dolgo časa, da bi bil del njene hiše, ki je obrnjen proti Vegovim ulicam, popravljen. Na magistratu bi ostro prijeli vsakega hišnega posestnika, ki bi svojo hišo tako dolgo popravljaj, kakor ta družba. — Nov Franc Jožefov most bode še letos izročen prometu. Dela vodi inženir Aleksander Sulima plem. Zabokreczycki. Provizorični most je zgradil tesarski mojster Zakotnik. — O d p o v e d o b r t i. Gospod Ivan Gorup je opustil agenturo in prodajo piva. — Nesreča po sreči je včeraj zvečer zadela znanega potepuha Janeza Ilca. Posrečilo se mu je, na sv. Petra cesti št. 81 ukrasti hlapcu Janezu Kasteliću dva para hlač in jeden telovnik, a ko se je hotel splaziti proč, srečala ga je nesreča v osebi domačinov, ki so ga prijeli in oddali policiji. — Silno korajzno sta včeraj imela brata Ludovik in Jan. Pele, ki sta se pričela na Martinovi cesti prepirati z zidarjem Francem Neubauerjem. Razgrajače sta dva stražnika aretirala, kar je nakrat provzročilo, da so razgrajači pričeli složno udrihati po policajih ter jednega stražnika lahko ranili, drugemu pa raztrgali bluzo. — Z rešilnim vozom so včeraj prepeljali v bolnico 23letnega tkalca Teodorja Julija Dittricha, ki se je na Dunajski cesti zgrudil brez zavesti. — Hrvatske pesmi so danes po noči preveč glasno peli nekateri brivski pomočniki. Stražniki so jih povabili na magistrat. — Č o l n p r e k u c n i l se je včeraj na Trnovskem pristanu dečkoma Franc Briskiju in Albinu Kržetu, ki sta čoln odklenila in se vozila po Ljubljani. Delavec Šusteršič je skočil v Ljubljano dečkoma na pomoč in ju rešil. Dečka sta se Ljubljane napila. — D v e k l o f u t i je včeraj dal Jožef Pirnat stražniku v Florijanskih ulicah, ker ga je stražnik opominjal, naj nikar ne nadleguje ljudi. — L j u b l j a n s k i h p i j a n č k o v so zadnja dva dni zopet precej spravili na rotovž Vincenc Mozetič, zidar, se je tako napil, da je zaspal na hodniku v Šelenburgovih ulicah. Zbudil se je na magistratu. K Lahu namesto k maši je šel včeraj Ivan Mošušnik, ki se je tako nalezal Laha, da je obležal v Nunskih ulicah. Ko so ga budili, je dejal, da še ni maša minila. Ivan Wisar in Vincencij Jeraj sta se spopadla v soboto po noči na sv. Jakoba mostu. Stražnik ju je odvedel na magistrat.

Tatu, ki je kral 15. julija v župnišči v Javorju, imajo že pod ključem. To je znani tat Janez Krhlikar vulgo Breznikov iz Slivne pri Vačah, ki je že 18 let presedel v ječi radi tatvine. Zadnjo tatvino je izvršil v Št.

Juriji pri Zagorji v župnišči, za kar je dobil 8 let zopora. Sedaj je bil pod policijskim nadzorstvom. Na ljubljanskem gradu se je seznanil s tukajšnjim domačinom Franc Črnivcem vulgo Izancem, to znanje je hotel sedaj ponoviti. Oba imata nerada »suho gobo« v želodcu, treba jo je zalivati s tekočino. Tekočina se ne dobi brez denarja, torej je treba delati. Svetovalec in učenik je bil Franc Črnivec, ubogljiv učenec Janez Krhlikar, ki je svoje rokodelstvo 15. julija srečno izvršil. Po tatvini v Javorju so prišli na sled še dvema tatvinama in sicer oni na Vrhniki in na Laverci. Prvi so prišli na sled s tem, da so pri tatu na Vrhniki ukradene reči našli, drugi pa po v župnišči ukradeni in na mestu tatvine najdeni nogavici. Da sta prišla učenec in učenik tako naglo pravici v roke, je zasluga vrlih ces. kr. orožnikov na Vevčah. Zlasti pa zasluži očitno pohvalo postajevodja g. Čebular, ki se je v resnici veliko trudil pri zasledovanju tatov.

Umrla je v soboto v Štefanji vasi pri Ljubljani Marija Novak, hči ondotne posestnice in gostilničarice, po kratki bolezni. Pogreb je bil danes popoldne.

Dva požara sta bila minoli teden v Škocijanu na Dolenjskem. V torek popoldne so štirim gospodarjem v Goriški vasi pogorela vsa poslopja. Rešili so si golo življenje, zažgali so otroci. V petek zvečer po 10. uri je prav v Škocijanu pogorel skedenj s hlevi I. Astolfija, ki si je pred leti tukaj nakupil posestvo. Kako je tukaj ogenj nastal, ni še znano. Pri obeh požarih je bila še sreča, da je bilo mirno vreme. Posebno v Goriški vasi je bila velika nevarnost, ker so hiše kar na kupu in vse s slamo krite. Stariši, pazite na svoje otroke.

Nesreča pri streljanju proti toči. V Vešeniku na Štajerskem je pri streljanju proti toči zagnalo Fr. Pukla 38 korakov proč od strelne postaje. Pukel je precej poškodovan.

Umrl je v soboto dr. Filip Steiner, škof v Stolnemelemgradu na Ogerskem. Rojen je bil l. 1839, odlikoval se je po izvanredni nadarjenosti, dovršil je svoje študije na Dunaju, kjer je bil 14 let učni vodja v Avguštinjeju. Kot škof je bil središče katoliškega gibanja na Ogerskem. Značilno je, da mu vlada ni naklonila nobenega odlikovanja. Umrl je za kapjo. menda kot žrtev duševnega napora pri pripravah za jubilej pokristjanjenja ogerske dežele. Za ogerske katolike je njegova smrt hud udarec. Naj v miru počiva!

Savinjski Triglav. Poroča se nam, da 30. t. m. dijaki prirede izlet na Mrzlico pri Žalcu, ali na takoimenovani Savinjski Triglav, kjer je »Slov. plan. društvo« postavilo Hausenbichlerjevo kočjo. Pri tej priliki hočejo slaviti 70letnico rojstva presvetlega cesarja. Povabljeni so dijaki srednjih in visokih šol ter prijatelji Savinjskih planin.

Vitanjski Slovenci dobe svojo gostilno s kegljiščem. Včerajšnji »Grazer Tagblatt« se peni radi tega jeze.

Agitator za »Südmarko«. S l. avgustom je dobila »Südmarko« novega »Wanderlehrerja« v osebi nekega Emanuela Ulricha, ki je dosedaj imel odgovorno uredništvo za »Nordböhmische Volkszeitung«.

Zraščeni deklici. Narednika pešpolka štev. 47 v Gorici g. Pacellija je te dni osrečila žena z dvojčicami, ki ste bili zraščeni skupaj od sredi prs do sredi trebuha. Otroka sta nenavadno velika. Otroka sta skoro po porodu umrla.

Predrznost celjskih nemškutarjev je dosegla svoj višek s tem, da so poslali za svoj nemški »Studentenheim« beračit v — Zagreb. Značilno je, da je zagrebški magistrat dal dovoljenje za tako nabiranje, no, nemškutarški berač slišal je pri nabiranju od zavednih Hrvatov toliko gorkih, da je skoro izginil iz Zagreba.

Smodnik je raztrgal, kakor se iz Spielfelda na Štajerskem poroča, ženo posestnika Polca, ko je šla z lučjo v klet, kjer je bil shranjen smodnik. Z lučjo je žena prišla preblizu sodu smodnika in se je užgal. — Klet se je pri eksploziji podrla in kamenje je zagreblo razmesarjeno nesrečnico.

Konji pogazili otroke. Na Aquedotu v Trstu so se konji nekega Baggia splasilili in v drevoredu prebrnili klop, na kateri ste sedeli dve starki z otrokoma. Otroka so

konji pogazili in je jeden otrok Leonard Siego že umrl v tržaški bolnici vsled ran, dobljenih pod konjskimi kopiti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 13. avg. Govori se, da obišče ruski car meseca septembra avstrijskega cesarja.

Jičin, 13. avgusta. Včeraj se je tu vršil kongres češkega dijaštva iz vzhodne Češke. Vsprejela se je resolucija za razširjenje češke tehnike v Brnu in ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu.

Reka, 13. avg. V soboto so v zadnjem hipu preprečili napad na tramvaj. Preiskave, ki se vrše o nameranih dinamičnih napadih anarhistov na Sušaku, so dognale, da je imel aretovani Sabacini, doma iz Lorete, v svojem stanovanju veliko množino dinamita.

Rim, 13. avg. Nadvojvoda Rainer je v soboto opolnoči preko Florence odpotoval na Dunaj.

Rim, 13. avg. V soboto zvečer je priredilo nad 100 rimskih društev kralju in kraljici navdušeno ovacijo. — Po noči so brez vsake slovesnosti položili truplo Umbertovo v rodbinsko rakev. — Včeraj je vsprejel kralj blizu 600 senatorjev in poslancev ter se jim v svojem imenu ter v ime kraljice vdove zahvalil za dokaze sožalja.

Rim, 13. avgusta. V soboto zvečer je bila pred poslopjem avstrijskega poslanika sijajna demonstracija na čast nadvojvodi Rainerju kot kraljevemu stricu ter trozvezi.

Rim, 13. avg. Pri Bresciju, Quintavalli in Lannerju v Prato so dobili važna pisma, ki bodo odkrila vso zaroto. Bresci se vede še vedno skrajno cinično.

Beligrad, 13. avgusta. Vsled kraljevega naročila odpotoval je danes general Jovan Mišković v Petrograd, da se carju imenom kraljevske dvojice zahvali, da je pri poroki prevzel mesto svedoka.

Rim, 13. avgusta. Vlada je naprosila Angleško, Ameriko in Švico, naj umaknejo dosedanje postave glede svobodnega bivanja anarhistov v teh deželah.

Rim, 13. avgusta. (C. B.) Blizu Rima pri gradu Giubiles (?) sta trčila dva osobna vlaka, ki sta vsled velikega pritiska od strani potnikov odšla s postaje kmalu jeden za drugim. Ker pa je bil stroj pri prvem vlaku pokvarjen, se je vlak ustavil in tako povzročil nesrečo. Ubitih je 12 potnikov, ranjenih 40, mej temi 15 zelo nevarno. Ruski veliki knez Peter s soprogo je bil v ponesrečenem vlaku, a sta ostala oba nepoškodovana.

Berolin, 13. avg. Pogreba Liebknechtovega se je udeležilo 100.000 oseb, mej temi več poslancev. Nagrobni govor je imel Bebel.

Pariz, 13. avgusta. Perzijski šah je v soboto odpotoval v Bruselj.

Novjork, 13. avgusta. V Čikagi je tolika vročina, da se je v zadnjih sedmih dneh 2000 konj zgrudilo mrtvih na cesti.

London, 13. avg. General Rundle poroča iz Betlehema, da se mu je 8. in 9. t. m. udalo 330 Burov. Kitchener in Methuen sta bila 10. t. m. vroč boj

z Buri pri Lindenquesdriftu. Izid ni znan.

London, 13. avg. Reut. urad javlja iz Peanaja 10. t. m.: Pri Kumassi se je vnel vroč boj. Ponoči je bil razdejan tabor blizu mesta. Izmej častnikov je jeden ubit, 3 ranjeni, nadalje je abitih ali ranjenih 46 mož. Izgube vstašev niso znane.

Vojska na Kitajskem.

Pariz, 13. avg. Posredovanjem kitajskega poslanika v Parizu je naznanil Tsung-li Yamen francoski vladi, da ne prevzame nikake odgovornosti za nesreče, ki bi se pripetile poslanikom, ker so odlašali z odpotovanjem iz Pekina. Velešile naj naroče svojim poslanikom, da takoj odpotujejo. Delcasse je odgovoril, da je tako povelje nemogoče in da je kitajska vlada odgovorna za življenje poslanikov.

Pariz, 13. avgusta. Poslanik Pichon je poslal obširno poročilo iz Pekina 7. t. m., v katerem pravi, da še živi poslaniško osebje, da so izgubili 16 mož, skupno pa je 60 ubitih in nad 110 ranjenih. Vsa misijonska poslopja v pekinški pokrajini razun v Peitangu so upepeljena. Brez zunanje pomoči si poslaniški ne upajo ostaviti mesta, ker nimajo ne streljiva ne živil.

Rim, 13. avgusta. Zunanji minister je prejel šifrirano brzojavko poslanika v Pekinu, ki izraža sožalje nad umorom kralja Umberto, o katerem ga je obvestil Tsung-li Yamen. Poslanik pravi, da že dva meseca ni prejel nikakih poročil, od 30. julija pa ničesar o prodiranju mejnarodnih čet.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—c.

(Dalje.)

Vsi nasilniki daleč naokrog so se morali jedenkrat odločiti za prijateljstvo ali sovraštvo tega glavnega tirana. Kdor se mu je hotel ustavljati, godilo se mu je slabo, da tega ni nihče pozneje poskusil. Kdor je hotel biti od njega neodvisen, paziti je moral na svoja dejanja in na samega sebe. Prišel je njegov sel in prinesel ukaz, naj se opusti to ali ono podjetje, da naj se ne nadleguje ta ali oni dolžnik in tako dalje. Treba je bilo odgovoriti: da ali ne. Kadar je kdo s podložno udanostjo prepustil kako zadevo njegovi razsodbi, moral se je njegov nasprotnik odločiti, ali naj se uda njegovi razsodbi, ali pa naj si nakoplje njegovo sovraštvo na glavo, in to je bilo isto, kakor bi mu že zvonec zapel. Četudi kdo ni imel prav, vender se je zatekel k njemu, da bi mu pripomogel do pravice. Drugi pa je imel prav, pa je vender poiskal njegovo zaščito, da bi zaprli nasprotniku pot do njega. Oba sta bila od njega odvisna. Večkrat se je obrnil nanj revček, katerega je stiskal kak mogotec. On se je potegnil za slabjšega in prisilil močnejšega, da odneha, vse popravi in prosi odpuščanja. Če se mu je mogotec ustavljal, napovedal mu je vojsko, dokler ga ni pregnal iz kraja, kjer je uganjal svoja nasilstva, ali pa ga je še drugače in groznejše poplačal. In tedaj so njegovo grozno in strašno ime blagoslavljali. Kajti niti javna niti zasebna oblast v onih časih ni mogla tako hitro pripomoči do pravice. Navadno

pa je svojo moč porabil za krivične nakane, grozovita nasilstva in ošabne muhe. Učinek je bil isti, čeprav je rabil svojo moč za tako različne namene. Ljudje so si namreč čudne stvari domišljevali o njegovi moči, s katero je tako lahko delal krivico ali pomagal pravici; dà, krivica in pravica, s katerima imajo ljudje toliko težav, ki jim večkrat prekrizata vse naklepe. Navadni nasilniki so bili navadno samo na glasu v okolici, kjer so bili najbolj domači in močni. Vsak kraj je imel svoje; bili so si tako podobni, da se ljudstvo ni brigalo za one, katerih ni imelo na vratu. Toda ta glavni nasilnik je bil že dolgo časa znan v vsakem kotu v milanski vojvodini. O njegovem žitji in bitji so si ljudje pripovedovali čudne bajke. Njegovo ime je značilo nekaj nezmerne, čudnega, skrivnostnega. Ker so ljudje sumili, da ima povsod svoje zaveznike in vohune, mislili so vedno nanj. Seveda samo sumili; kdo bi namreč sam priznal, da je z njim v zvezi? Mogoče, da je bil vsak nasilnik njegov zaveznik, vsak postopač od njega najet. Ker ni nihče tega vedel, imela je domišljija široko polje, strah pa je bil nekako tajen. Če so se kje prikazali neznani in bolj kot navadno grdi potepuhi, če niso ljudje precej mogli uganiti, kdo je kriv te ali one hudobije, mrmralo in šepetalo si je ljudstvo na uho ime tega moža, katerega moramo vsled previdnosti naših virov imenovati „neznanca“.

(Dalje prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
11. 9. zvečer	739,6	18,1	sl. jvzh.	jasno	
12. 7. jutr.	41,4	10,3	sl. svzh.	megla	12,4
12. 2. popol.	40,5	21,2	sr svzh.	del. oblak.	
12. 9. zveč.	741,0	14,6	sl. jvzh.	jasno	
13. 7. jutr.	741,0	10,7	sl. svzh.	jasno	0,0
13. 2. popol.	740,4	22,2	sr. jvzh.	del. oblak.	

Srednja temperatura sobote 14,1°, normale: 19,2°.
Srednja temperatura nedelje 15,4°, normale: 19,1°.

St. 9218.

Naznanilo.

Zaradi glavnega snaženja uradnih prostorov ostane

deželna blagajna kranjska,

Turjaški trg št. 3, od 16. do vštetelega 18. avgusta t. l. strankinemu prometu zaprta.

Deželni odbor vojvodine Kranjske
v Ljubljani, dne 2. avgusta 1900.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje Špitalske ulice št. 7, I. nadstr.

Zobozdravnik

med. univ. D^r. RADO FRLAN

špecialist za zlate in porcelanaste plombe,

bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v Berolinu,
Dorotheenstrasse.

naznanja slavnemu občinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezčutno ruvanje zob z dušikovim oksidulom (Lustgas oder Lachgas) in da izvršuje od 8. avgusta dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo.

Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih kron, zlatih spon in zlatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobotehnična dela

717 3-3

Dunajska borza.

Dne 13. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	97-70
Skupni državni dolg v srebru	97-25
Avstrijska zlata renta 4%	116—
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	97-50
Ogerska zlata renta 4%	114-95
Ogerska krona renta 4% 200	90-60
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	1710—
Kreditne delnice, 160 glid.	662-75
London vista	242-75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-42

Dne 11. avgusta.

20 mark	23-66
20 frankov (napoleonidor)	19-33
Italijanski bankovci	90-40
C. kr. cekini	11-41
3-2% državne srečke l. 1864. 250 glid.	169-50
5% državne srečke l. 1860. 100 glid.	161—
Državne srečke l. 1864. 100 glid.	193—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-40
Tisne srečke 4% 100 glid.	139—
Dunavske vravnave srečke 5%	250-50

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-20
Prijoritete obveznice državne železnice	412—
južne železnice 3%	321—
južne železnice 5%	119-75
dolenjskih železnic 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 glid.	384—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glid.	340—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glid.	42-25
Ogerskega	20-50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glid.	12-60
Rudolfove srečke, 10 glid.	63—

Salmove srečke, 40 glid.	170—
St. Genois srečke, 40 glid.	190—
Waldsteinove srečke, 20 glid.	—
Ljubljanske srečke	46-50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glid.	276-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6120—
Akcije južne železnice, 200 glid. sr.	764—
Akcije tržaškega Loyda, 500 glid.	109-50
Splošna avstrijska stavbinska družba	150—
Montanska družba avstr. plan.	450-75
Trboveljska premogarska družba, 70 glid.	435—
Papirnih rubljev 100	255-25

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svati za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.
naloženih glavnice.